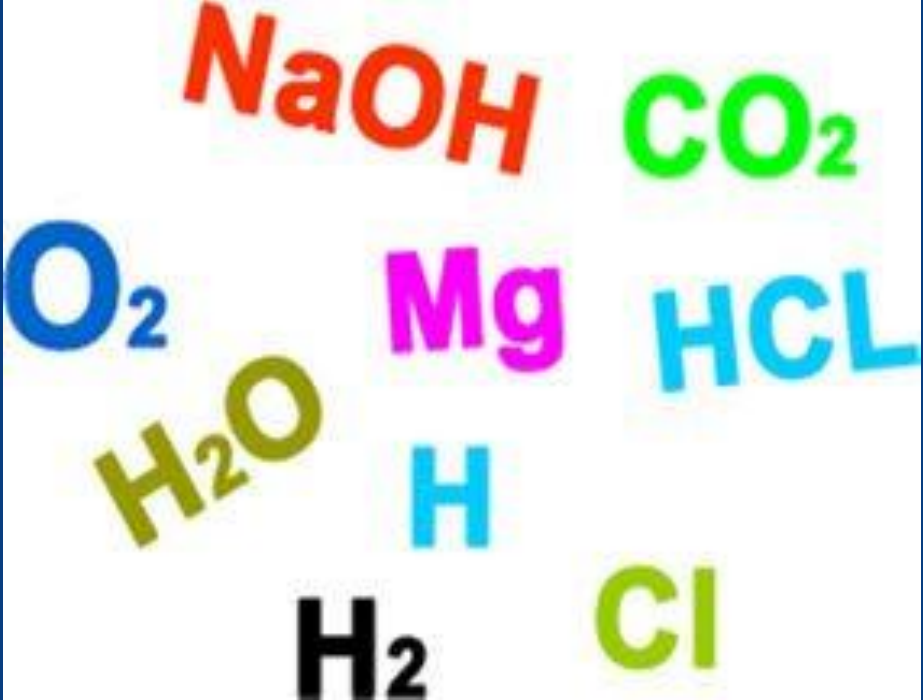

BİLEŞİK FORMÜLLERİ VE ADLANDIRMA

1919 yılında dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan ve kimya ile uğraşan bilim insanları toplanarak **IUPAC (Ayupek) (Uluslararası Temel ve Uygulamalı Kimya Birliği)** adlı bir birlik oluşturdular.

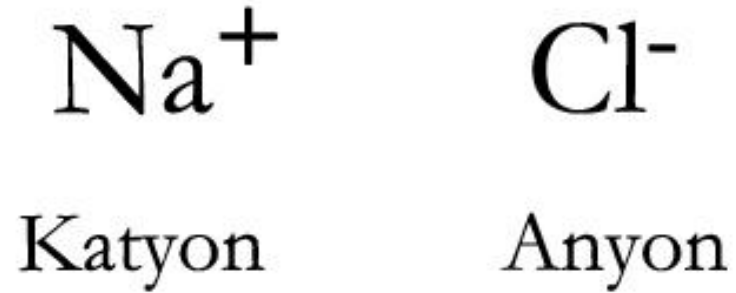
Bu birlik, elementlerin sembollerinin, bileşiklerin formüllerinin nasıl yazılacağı ve okunacağı ile ilgili bir dizi kural belirledi.

İYONİK BİLEŞİKLERİN FORMÜLLERİ NASIL YAZILIR?

1. İyonik bağlı bileşiklerde metaller elektron vererek katyonları, ametaller ise elektron alarak anyonları oluştururlar.

İyonik bileşik formülü yazılırken önce katyon, sonra anyon yazılır.

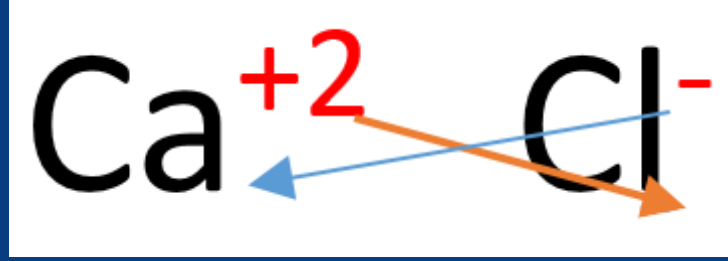

İYONİK BİLEŞİKLERİN FORMÜLLERİ NASIL YAZILIR?

2. İyonik bir bileşikte alınan ve verilen elektron sayıları eşit olmalıdır. Bunun için çaprazlama yöntemi kullanılır.

Ca	2A grubu	+2
Cl	7A grubu	-1

Böylece kalsiyumun iki klor atomuna 2 elektron vermesiyle iyonik bir bileşik oluşur.

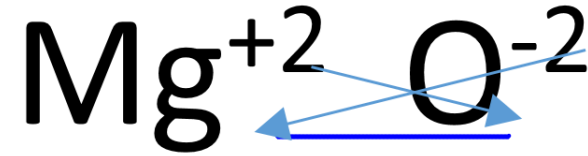

İYONİK BİLEŞİKLERİN FORMÜLLERİ NASIL YAZILIR?

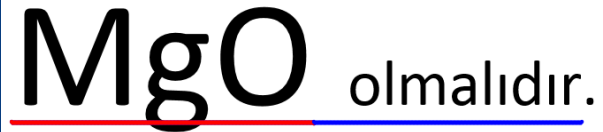
3. Bileşik formülleri yazılırken nötralliği sağlayan en küçük tam sayılar kullanılır.

Mg	2A grubu	+2
O	6A grubu	-2

Mg_2O_2 olması beklenir.

Ama kurala göre her iki elementin sağ alt köşesindeki sayılar sadeleşebiliyorsa, en sade hale getirilmelidir. $\longrightarrow$

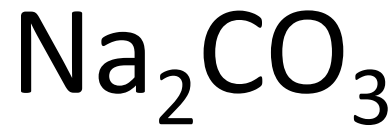
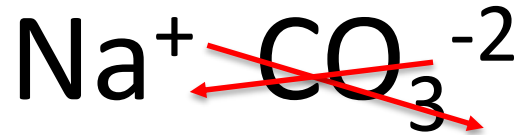

İYONİK BİLEŞİKLERİN FORMÜLLERİ NASIL YAZILIR?

3. Çok atomlu iyonlarla da oluşturulan bileşiklerde aynı kurallar uygulanır.

İyon ismi	İyon formülü	İyon yükü
Karbonat	CO_3^{2-}	2-
Nitrat	NO_3^-	1-
Sülfat	SO_4^{2-}	2-
Fosfat	PO_4^{3-}	3-
Hidroksit	OH^-	1-
Amonyum	NH_4^+	1+

İYONİK BİLEŞİKLER NASIL ADLANDIRILIR?

1. İyonik bileşiklerde önce metalin ismi yazılır daha sonra ametalin isminin sonuna“ür” eki getirilir.

NaCl   Sodyum klorür

CaCl₂   Kalsiyum klorür

İYONİK BİLEŞİKLER NASIL ADLANDIRILIR?

2. Aşağıdaki ametaller için ise karşlarındaki adlandırmalar kullanılır.

Oksijen (O) için oksit
Azot (N) için nitür
Kükürt (S) için sülfür
Fosfor (P) için fosfür

CaO Kalsiyum **oksit**
K₃N Potasyum **nitür**
Na₂S Sodyum **sülfür**
Li₃P Lityum **fosfür**

İYONİK BİLEŞİKLER NASIL ADLANDIRILIR?

3. Değerliği değişken olan metallerin ametal atomlarıyla yaptığı bileşiklerin isimlendirilmesi yapılırken metalin isminin yanına değerliği de parantez içerisinde Romen rakamıyla yazılır.

Sn^{+2} ise

SnCl_2 Kalay(II)klorür

Fe^{+3} ise

Fe_2O_3 Demir(III)oksit

İYONİK BİLEŞİKLER NASIL ADLANDIRILIR?

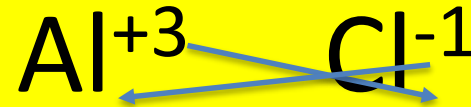
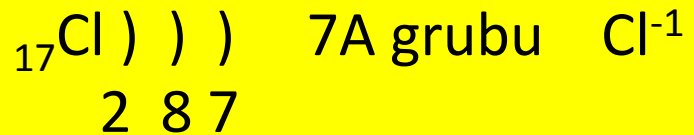
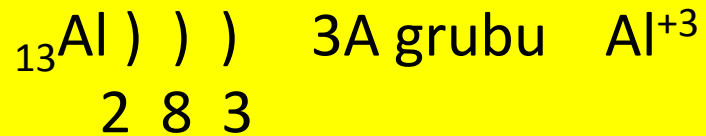
4. Çok atomlu iyonlarla oluşan bileşiklerde ise metalin adı ve iyonun adı belirtilir.

İyon ismi	İyon formülü	İyon yükü
Karbonat	CO_3^{2-}	2-
Nitrat	NO_3^-	1-
Sülfat	SO_4^{2-}	2-
Fosfat	PO_4^{3-}	3-
Hidroksit	OH^-	1-
Amonyum	NH_4^+	1+

CaCO_3	Kalsiyum karbonat
KNO_3	Potasyum nitrat
Na_3PO_4	Sodyum fosfat
CuSO_4	Bakır (II) sülfat
FeCl_2	Demir (II) klorür

ÖRNEK: $_{13}\text{Al}$ ile $_{17}\text{Cl}$ elementlerinin yaptıkları iyonik bağ ile oluşan bileşiğin formülünü yazarak adlandıralım.

AlCl_3 Alüminyum klorür

Sizler de ${}_3\text{Li}$ ve ${}_8\text{O}$ elementleri arasında iyonik bağla oluşan bileşiğin formülünü bulup adlandırabilirsiniz.